

Kohtuasi C-180/21**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

23. märts 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Administrativen sad Blagoevgrad (Blagoevgradi halduskohus, Bulgaaria)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

19. märts 2021

Kaebaja:

VS

Vastustaja:

Inspektor v Inspektorata kam Visshia sadeben savet

Põhikohtuasja ese

Põhikohtuasja aluseks on kaebus, mille esitas VS Administrativen sad Blagoevgradile (Blagoevgradi halduskohus) otsuse peale, mille oli teinud kõrgeima justiitsnõukogu juures asuva järelevalveasutuse inspektor (Inspektor v Inspektorata kam Visshia sadeben savet, edaspidi „IVSS“), kes tegutses liikmesriigi järelevalveasutuses, et kaitsta andmesubjektide õigusi, mis tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrusest (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT 2016, L 119, lk 1; edaspidi „määrus 2016/679“).

Kaebaja väidab, et tema isikuandmeid, mida Rayonna prokuratura – Petrich (Petrichi rajooniprokuratuur, edaspidi „RP-Petrich“) kogus tema kui süüteo ohvri kohta, on ebaseaduslikult töödeldud. Ebaseaduslik töötlemine seisneb selles, et nende andmete alusel alustas RP-Petrich samas kohtueelses menetluses sama teoga seoses uurimist tema kui kahtlustatava suhtes.

Peale selle väidab VS, et RP-Petrich kasutas tema isikuandmeid ebaseaduslikult tsiviilkohtumenetluses, mis oli VSi taotluse alusel algatatud Bulgaaria Vabariigi prokuratuuri (Prokuratura na Republika Bulgaria) vastu seoses nõudega maksta kahjuhüvitist RP-Petrichi ebamõistlikult pikka aega väldanud kohtueelse menetluse eest. Teise väitega hõlmatud isikuandmed olid kogutud lisamiseks prokuratuuri erinevatesse toimikutesse, mille alusel hiljem kohtueelset menetlust siiski ei algatatud, kuna süüteoosseis puudus. Kõnealuseid isikuandmeid kasutas prokuratuur tõenditena, mis toetasid kahjuhüvitise nõude vastu esitatud kaitseargumente, mille kohaselt mõjutasid VSi tervislikku seisundit ka tema toime pandud teod, mis olid prokuratuuri uurimise esemeks.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artikli 267 alusel esitatud taotlus tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT 2016, L 119, lk 89), artikli 1 lõiget 1 ning määruse 2016/679 artikli 6 lõike 1 punkti f

Eelotsuse küsimused

1. Kas [direktiivi 2016/680] artikli 1 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et direktiivi eesmärkide nimetamisel on mõisted „süütegude tõkestami[ne], uurimi[ne], avastami[ne], nende eest vastutusele võtmi[ne]“ loetletud üldise huvi aspektidena?
2. Kas [määruse 2016/679] sätted on kohaldatavad Bulgaaria Vabariigi prokuratuurile olukorras, kus isikuandmeid, mida on prokuratuur isiku kohta avatud toimikusse lisamiseks kogunud „vastutava töötlejana“ [direktiivi 2016/680] artikli 3 punkti 8 tähenduses, et nende alusel hinnata süüteoosseisu olemasolu, on prokuratuur tsiviilkohtumenetluse poolena kasutanud kaitseargumentidena, viidates kõnealuse toimiku avamisele või edastades toimiku sisu?

2.1 Kui sellele küsimusele vastatakse jaatavalt:

Kas väljendit „õigustatud huvi“ [määruse 2016/679] artikli 6 lõike 1 punktis f tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab nende isikuandmete täielikku või osalist avaldamist, mis on kogutud lisamiseks toimikusse, mille on prokuratuur avanud isiku kohta süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise eesmärgil, kui avaldamisega esitab vastutav töötleja tsiviilkohtumenetluse poolena oma kaitseargumendid, ja kas asjaomase isiku nõusolek on välistatud?

Viidatud liidu õigusnormid ja kohtupraktika

Õigusnormid

Direktiiv 2016/680

Põhjendused 1, 12 (esimene lause), 17, 21 (esimene lause), 29, 31, 34 (kolmas ja neljas lause)

Artikli 1 lõige 1, artikli 2 lõiked 1 ja 2, artikli 3 punktid 1, 2, punkti 7 alapunkt a ja punkt 8, artikli 4 lõige 2 ja artikli 9 lõige 1

Määrus 2016/679

Põhjendused 4, 15 (esimene ja teine lause), 16, 45 (esimene kuni neljas lause), 46 (ilma teise lauseta), 50 (esimene kuni kolmas lause);

Artikli 2 lõiked 1 ja 2, artikli 4 punktid 1, 2 ja 7, artikli 6 lõike 1 punkt f ja artikkel 10

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta **direktiiv 2012/29/EL**, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK (ELT 2012, L 315, lk 57, edaspidi „direktiiv 2012/29“).

Kohtupraktika

Eelotsusetaotluse vastuvõetavus

2. aprilli 2020. aasta kohtuotsus *Ruska Federacija* (C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, punkt 43)

8. mai 2019. aasta kohtuotsus *PI* (C-230/18, EU:C:2019:383, punkt 42)

19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus *AREX CZ* (C-414/17, EU:C:2018:1027, punkt 34)

6. novembri 2003. aasta kohtuotsus *Lindqvist* (C-101/01, EU:C:2003:596, punktid 40 ja 42)

20. mai 2003. aasta kohtuotsus *Österreichischer Rundfunk jt* (C-465/00, C-138/01 ja C-139/01, EU:C:2003:294, punkt 42)

9. juuli 2020. aasta kohtuotsus *Land Hessen* (C-272/19, EU:C:2020:535, punkt 68)

Kohtujurist Szpunari 17. detsembri 2020. aasta ettepanek kohtuasjas *C-439/19* (EU:C:2020:1054, punktid 53 ja 55)

Teine eelotsuse küsimus

10. juuli 2018. aasta kohtuotsus Jehovan todistajat (C-25/17, EU:C:2018:551, punktid 57 ja 58).

Riigisisese õigusnormid

Andmekaitse seadus (Zakon za zashtita na lichnite dannii, edaspidi „ZZLD“)

ZZLD artikli 1 kohaselt sätestab ZZLD õigusnormid, mis käsitlevad füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel prokuratuuri ja uurimisasutuste poolt süütegude tõkestamiseks, uurimiseks, avastamiseks, nende eest vastutusele võtmiseks või kriminaalkaristuste täitmisele pööramiseks, sealhulgas avalikku julgeolekut ähvardavate ohtude eest kaitsmiseks ja nende ennetamiseks (edaspidi „kuritegevuse tõkestamise eesmärgid“) ning IVSS pädevust teostada järelevalvet prokuratuuri ja uurimisasutuste üle isikuandmete töötlemisel.

ZZLD artikli 38b kohaselt saab andmesubjekt esitada kaebuse IVSS-le, kui prokuratuur ja uurimisasutused rikuvad kuritegevuse tõkestamise eesmärgil isikuandmeid töödeldes isikule määrusest 2016/679 ja kõnealusest seadusest tulenevaid õigusi. ZZLD artikli 38c kohaselt vaatab artikli 38b alusel esitatud kaebuse läbi IVSS inspektor. Inspektori otsuse peale saab 14 päeva jooksul pärast kättesaamist esitada kaebuse halduskohtumenetluse seadustiku (Administrativnoprotsesualen kodeks) alusel.

ZZLD artikkel 45 sätestab, et isikuandmete töötlemine andmeid algul kogunud vastutava töötleja või muu vastutava töötleja poolt muul kuritegevuse tõkestamise eesmärgil kui see, milleks isikuandmeid algul koguti, on lubatud juhul, kui vastutav töötleja on volitatud töötleva selliseid isikuandmeid sellisel eesmärgil ja isikuandmete töötlemine sellel muul eesmärgil on liidu õiguse või Bulgaaria Vabariigi õigusnormide kohaselt vajalik ja proportsionaalne. Sellistel juhtudel on kohaldatav määrus 2016/679 (ZZLD artikkel 42). ZZLD artikli 45 kohane töötlemine võib hõlmata avalikes huvides arhiveerimist või teaduslikku, statistilist või ajaloolist kasutamist kuritegevuse tõkestamise eesmärkidel, kui andmesubjekti õiguste ja vabaduste suhtes kohaldatakse asjakohaseid kaitsemeetmeid.

Sama seaduse artikli 47 kohaselt eristab vastutav töötleja võimaluste piires isikuandmeid selgelt andmesubjektide eri kategooriate kaupa, näiteks isikud, keda kahtlustatakse süüteo toimepanemises, isikud, kes on süüteos süüdi mõistetud, süüteo ohvrid, võimalikud tunnistajad, isikud, kellel on süütegude kohta teavet, ja muud kolmandad isikud.

ZZLD artikkel 49 näeb ette, et isikuandmete töötlemine on seaduslik, kui see on vajalik pädeva asutuse volituste teostamiseks kuritegevuse tõkestamise eesmärkidel ning põhineb liidu õigusel või õigusnormil, mis sätestab isikuandmete töötlemise eesmärgid ja töödeldavate isikuandmete kategooriad.

ZZLD lisasätete kohaselt vastavad seaduses kasutatud mõisted määruse 2016/679 artiklis 4 määratletud mõistetele. ZZLDga nähakse ette kõnealuse määruse ülevõtmise meetmed ja määratakse kindlaks direktiivi 2016/680 nõuded.

Bulgaaria Vabariigi põhiseadus

Bulgaaria Vabariigi põhiseaduse artikkel 127 sätestab prokuratuuri ainupädevuse kohtueelse uurimise juhtimisel, süütegude toimepanijate vastu süüdistuse esitamisel ja süüdistusakti esitamisel kohtule kohtuasjades, milles prokuratuur algatas menetluse omal algatusel.

Karistusseadustik (Nakazatelen kodeks, edaspidi „NK“)

NK artikli 325 lõikes 1 on süütegu „avaliku korra raske rikkumine“ määratletud avalikus kohas käitumise üldnõuete raske rikkumisena.

Kohtukorralduse seadus (Zakon za sadebnata vlast)

Kohtukorralduse seaduse (Zakon za sadebnata vlast) artikkel 145 sätestab, et prokurör võib uurimistoiminguid ise teha või teistele asutustele delegeerida. Lõike 2 kohaselt teeb prokurör uurimise tulemuste kohta otsuse ühe kuu jooksul pärast kättesaamist. Bulgaaria Vabariigi riigiprokuröri ettekirjutustes (**Ukazaniya na Glavniya prokuror**) kohtukorralduse seaduse (Zakon za sadebnata vlast) artikli 145 lõike 2 kohaldamise kohta on märgitud, et uurimine on menetlusväline tegevus ja kõnealuses lõikes nimetatud tähtjad on ligikaudsed.

Bulgaaria Vabariigi prokuratuuri põhimäärus, mille on koostanud kõrgeim justiitsnõukogu (Pravilnik za administratsiata na prokuraturata na Republika Bulgaria, izdaden ot Vishhia sadeben savet)

Põhimääruse artikli 67 kohaselt on prokuratuurides, eelkõige ringkonna- ja rajooniprokuratuurides loodud sissetulevate ja väljaminevate dokumentide register ja muud dokumendiregistrid ning sisse seatud prokuratuuri ühtne teabesüsteem.

Põhimääruse artikli 68 kohaselt tehakse uued kanded sissetulevate dokumentide registrisse jooksva numbriga ning juba avatud toimikutega seotud sissetulevate dokumentide kohta tehakse märke sissetulevate dokumentide registri asjaomasesse kohta ning need võetakse arvele uut numbrit andmata.

Põhimääruse artikli 71 kohaselt arhiveeritakse toimikud pärast sulgemist ning nende avamist võib nõuda juhul, kui need on prokuröride tööks vajalikud. Kui tehniline võimalus on olemas, koostatakse kõik korraldused ja dokumendid toimikutes ka elektrooniliselt.

Halduskohtumenetluse seadustik (Administrativnoprotsesualen kodeks)

Halduskohtumenetluse seadustiku (Administrativnoprotsesualen kodeks) artikli 145 lõige 1 näeb ette, et haldusaktide õiguspärasust saab vaidlustada kohtus.

Tsiviilkohtumenetluse seadustik (Grazhdanski protsesualen kodeks)

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (Grazhdanski protsesualen kodeks) artikli 154 lõige 1 sätestab, et igal poolel on nõude aluseks olevate asjaolude ja enda vastuväidete tõendamise koormis.

Seadus, mis reguleerib riigi ja kohaliku omavalitsuse vastutust kahju eest (Zakon za otgovornostta na darzhavata i obshtinite za vredi)

Seadus, mis reguleerib riigi ja kohaliku omavalitsuse vastutust kahju eest (Zakon za otgovornostta na darzhavata i obshtinite za vredi, edaspidi „ZODOV“), näeb artiklis 26 ette, et riik vastutab kahju eest, mis tekib kodanikel ja juriidilistel isikutel seetõttu, et on rikutud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (EÕIK) artikli 6 lõikes 1 sätestatud õigust kohtumenetlusele mõistliku aja jooksul.

Asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Põhikohtuasja kaebaja esitas 12. märtsil 2020 kaebuse IVSS-le.
- 2 IVSS-le esitatud kaebuse esimene väide puudutab kaebaja nende isikuandmete ebaseaduslikku töötlemist, mida kogus RP-Petrich eesmärgil lisada need prokuratuuri toimikusse nr 1548/2013 Petrichi politseiprefektuuri (Rayonno upravlenie „Politsia“ – Petrich, edaspidi „RUP-Petrich“) kohtueelses menetluses nr 252/2013, mille raames käsitleti kaebajat NK artikli 325 lõike 1 kohase süüteo ohvrina. Kaebaja väitel on RP-Petrich töödeldud tema isikuandmeid ebaseaduslikult, kuna ta on kasutanud tema kui süüteo ohvri kohta kohtueelses menetluses nr 252/2013 kogutud andmeid hiljem selleks, et alustada tema kui kahtlustatava suhtes uurimist samas kohtueelses menetluses sama käitumise eest, mis tunnistati NK artikli 325 lõikes 1 sätestatud süüteks.
- 3 IVSS-le esitatud kaebuse teine väide puudutab kaebaja nende isikuandmete ebaseaduslikku töötlemist, mida on kogutud lisamiseks prokuratuuri toimikutesse nr 517/2016, nr 1872/2016, nr 2217/2016 ja nr 1870/2016. Töötlemine seisneb selles, et RP-Petrichi pädev prokurör tugines Okrazhen sad – Blagoevgradi (Blagoevgradi regionaalne kohus) tsiviilkohtumenetluses nr 144/2018 nendes toimikutes sisalduvale teabele. Tsiviilkohtumenetluse aluseks oli nõue, mille oli kaebaja esitanud Bulgaaria Vabariigi prokuratuuri vastu ZODOV artikli 26 alusel.
- 4 Kaebuse esimese väite kohta märkis IVSSi inspektor, et RP-Petrichi prokuröri 18. mai 2013. aasta otsusega avati toimik nr 1548/2013 tundmatu isiku suhtes asjas, milles süüteo ohvriks oli kaebaja.

- 5 Uurimine algatati VSi esitatud süüteoate peale, mille kohaselt ründas tundmatu kurjategija koos teiste isikutega teda 18. aprillil 2013 kella 23.00 paiku kiirtoidukohas (autokaravan).
- 6 4. aprilli 2018. aasta otsusega kvalifitseeriti VS kohtueelses menetluses nr 252/2013, milles tal seni oli süüteo ohvri staatus, kahtlustatavaks NK artikli 325 lõike 1 kohase süüteo toimepanemises. Kõnealune otsus vaidlustati Okrazhna prokuratura – Blagoevgradis (Blagoevgradi ringkonnaprokuratuur), kes jättis otsuse muutmata.
- 7 RP-Petrichi prokurör esitas 14. oktoobril 2019 süüdistuse kaebaja ja veel kaheksa isiku suhtes, kuid Rayonen sad – Petrichi (Petrichi rajoonikohus) kriminaalmenetlus lõpetati 10. novembri 2020. aasta määrusega kõikide süüdistatavate, sealhulgas põhikohtuasja kaebaja suhtes kriminaalvastutuse äralangemise tõttu, kuna seaduses süüteo aegumiseks ette nähtud maksimaalne tähtaeg oli möödunud.
- 8 12. märtsi 2020. aasta kaebuse teise väite kohta märkis IVSSi inspektor järgmist.
- 9 RP-Petrichi prokuratuuri toimik nr 517/2016 avati 5. aprillil 2016 VSi kohta esitatud süüteoate põhjal. 11. mail 2016 tegi pädev prokurör otsuse jätta kohtueelne menetlus süüteoale viitava teabe puudumise tõttu algatamata.
- 10 RP-Petrichi prokuratuuri toimik nr 1870/2016 avati 26. oktoobril 2016 nelja isiku, sealhulgas VSi kohta esitatud süüteoate põhjal. 22. veebruaril 2017 tegi pädev prokurör otsuse jätta kohtueelne menetlus süüteoale viitava teabe puudumise tõttu algatamata, Okrazhna prokuratura – Blagoevgrad (Blagoevgradi ringkonnaprokuratuur) jättis prokuröri otsuse muutmata.
- 11 RP-Petrichi prokuratuuri toimik nr 1872/2016 avati 26. oktoobril 2016 nelja isiku, sealhulgas kaebaja VSi kohta esitatud süüteoate põhjal. 22. veebruaril 2017 tegi pädev prokurör otsuse jätta kohtueelne menetlus süüteoale viitava teabe puudumise tõttu algatamata (kohtuasi, milles prokuratuur algatab menetluse omal algatusel).
- 12 Okrazhen sad – Blagoevgradi (Blagoevgradi regionaalne kohus) 15. oktoobri 2018. aasta istungil tsiviilkohtuasjas, mille pooled olid VS *versus* Bulgaaria Vabariigi prokuratuur, palus RP-Petrichi prokurör võtta menetluses arvesse RP-Petrichi toimikuid nr 517/2016 ja nr 1872/2016. Sellega taotles prokurör võimalust esitada kaitseargumendid seoses kahjuhüvitise nõudega, mille esitamisel tugines VS ebamõistlikult pikka aega väldanud kohtueelsele menetlusele nr 252/2013, kusjuures prokurör soovis tõendada, et VSi tervislikku seisundit mõjutasid ka tema toime pandud teod, mis olid RUP-Petrichi ja RP-Petrichi uurimise esemeks.
- 13 Okrazhen sad – Blagoevgrad (Blagoevgradi regionaalne kohus) pani 15. oktoobri 2018. aasta määrusega RP-Petrichile kohustuse esitada selles tsiviilkohtumenetluses prokuratuuri toimikute nr 517/2016 ja nr 1872/2016 tõestatud koopiad.

- 14 IVSSi inspektor QR tegi 22. juunil 2020 VSi 12. märtsi 2020. aasta kaebuse kohta põhikohtuasjas vaidlustatud otsuse.
- 15 Inspektor jättis VSi kaebuse esimese väite osas, mis puudutab ZZLD artikli 42 lõike 2 rikkumist tema isikuandmete töötlemisel, mis sisalduvad prokuratuuri toimikus nr 1548/2013, põhjendamata ja teise väite osas, mis puudutab ZZLD ja määruse 2016/679 sätete rikkumist tema isikuandmete töötlemisel, mis sisalduvad prokuratuuri toimikutes nr 517/2016, nr 1870/2016, nr 1872/2016 ja nr 2217/2016 ning mida kasutati tõenditena Okrazhen sad – Blagoevgradi (Blagoevgradi regionaalne kohus) tsiviilkohtumenetluses, vastuvõetamata tõttu läbi vaatamata.
- 16 VS esitas 31. juulil 2020 Administrativen sad – Blagoevgradile (Blagoevgradi halduskohus) IVSSi inspektori QRi 22. juuni 2020. aasta otsuse peale kaebuse, mis on põhikohtuasja aluseks.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 17 Oma kaebusega väidab VS, et liikmesriigi järelevalveasutus on rikkunud ZZLD artiklit 49, direktiivi 2016/680 ja määrust 2016/679.
- 18 Eelkõige väidab kaebaja, et rikkudes talle kui „ohvrile“ direktiivist 2012/29 tulenevaid õigusi ja direktiivi 2016/680 põhimõtteid, töötles pädev prokurör kohtueelses menetluses nr 252/2013 tema kui süüteo ohvri isikuandmeid ebaseaduslikult, selleks et alustada samas menetluses uurimist tema kui kahtlustatava suhtes, see tähendab muul eesmärgil kui see, milleks andmeid algul koguti.
- 19 Peale selle väidab ta, et ebaseaduslikult on töödeldud tema isikuandmeid, mida koguti lisamiseks prokuratuuri toimikutesse nr 517/2016, nr 1870/2016 ja RP-Petrichi toimikusse nr 1872/2016, kuna määruse 2016/679 põhimõtteid rikkudes on neid andmeid kasutatud muul eesmärgil kui see, milleks neid koguti, ja nimelt pärast seda, kui tehti otsus jätta kohtueelne menetlus algatamata. Teise võimalusena palub ta, et eelotsusetaotluse esitanud kohus esitaks Euroopa Liidu Kohtule (edaspidi „Euroopa Kohus“) eelotsuse küsimused direktiivi 2016/680 artikli 4 lõike 2 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklite 4 ja 50 tõlgendamise kohta.
- 20 Põhikohtuasjas vastustajaks olev IVSSi inspektor leiab, et põhikohtuasjas vaidlustatud otsus, millega jäeti kaebus rahuldamata, eelkõige selle otsuse põhjendused on õiged.
- 21 Eelkõige ei „jaota“ ZZLD artikkel 42 ja direktiivi 2016/680 sätteid, mille kohaselt võivad isikuandmeid töödelda pädevad riiklikud asutused, kuritegevuse tõkestamise eesmärke rühmadesse. Olgugi et ZZLD artikli 47 kohaselt tehakse andmesubjektide kategooriatel vahet, ei saa selle põhjal järeldada, et isikuandmete töötlemise taotletakse erinevaid eesmärke, ja samuti ei saa nende isikuandmete

töötlemist, mida on kogutud „ohvri“ staatuses oleva isiku kohta, kvalifitseerida seoses uurimise algatamisega selle isiku kui „kahtlustatava“ suhtes „ebaseaduslikuks muuks töötlemiseks“ muul eesmärgil kui see, milleks andmeid algul koguti.

- 22 Põhikohtuasja kaebaja nende isikuandmete töötlemise kohta, mis sisalduvad prokuratuuri suletud toimikutes, märgib järelevalveasutus, et IVSS-le esitatud kaebuses sisalduvad kaalutlused ei põhjenda VSi väiteid määruse 2016/679 rikkumise kohta.

Eelotsusetaotluste põhjenduste lühikokkuvõte

Eelotsusetaotluse vastuvõetavus

- 23 Vaidlus põhikohtuasjas puudutab peamiselt direktiivi 2016/680 ja määruse 2016/679 sätete kohaldamist, mistõttu peab Euroopa Kohus tõlgendama nimetatud sätteid, võttes arvesse põhikohtuasjas kujunenud olukorda.
- 24 Eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutab, et Euroopa Kohus on pädev tõlgendama kõiki liidu õigusnorme, mis on vajalikud otsuse tegemiseks liikmesriigi kohtu menetluses olevas kohtuasjas (kohtuotsus *Ruska Federacija* (C-897/19 PPU), kohtuotsus *PI* (C-230/18), kohtuotsus *AREX CZ* (C-414/17)). Kohus märgib, et direktiiv 2016/680 näeb ette isikuandmete kaitse ulatusliku süsteemi, direktiivi kohaldamisala hõlmab isikuandmete töötlemist õiguskaitseasutuste poolt ega ole piiratud selliste andmete vahetamisega liikmesriikide vahel.
- 25 Seoses väljendiga „tegevused, mis ei kuulu liidu õiguse kohaldamisalasse“ märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Euroopa Kohus sedastas kohtuotsuses *Lindqvist* (C-101/01), et seda väljendit ei tule tõlgendada nii, et igal üksikjuhul tuleks kontrollida, kas asjaomane konkreetne tegevus liikmesriikidevahelist vaba liikumist vahetult kahjustab, ja kohtuotsuses *Österreichischer Rundfunk* (C-465/00), et liidu õiguse kohaldatavus ei saa sõltuda sellest, kas oli olemas piisav seoses EÜ asutamislepinguga tagatud põhiõiguste teostamisega. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et kohtuotsuses *Land Hessen* (C-272/19) kinnitas Euroopa Kohus, et seda määratlust tuleb tõlgendada kitsalt. Viimaks viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus eelkõige kohtujuristi ettepanekule kohtuasjas C-439/19, milles on märgitud, et „kuivõrd isikuandmete kaitse üldmäärus käsitleb „süüteoasjades süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegude või nendega seotud turvameetmetega seotud isikuandme[te töötlemist] artikli 6 lõike 1 kohaselt“, siis [...] ei saa isikuandmete kaitse üldmäärus olla aktsessoorne nagu harta, [...]“ (ettepaneku punkt 53).

Eelotsusetaotluse küsimuste olulisus

- 26 ZZLD näeb kooskõlas määrusega 2016/679 ette õiguskaitsevahendid füüsilistele isikutele seoses isikuandmete töötlemisega ning seoses selliste andmete töötlemisega pädevate asutuste poolt kuritegevuse tõkestamise eesmärkidel.

Esimene eelotsuse küsimus

- 27 Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab põhikohtuasjas hindama, kas olukorda, kus kohtueelse menetluse nr 252/2013 raames kaebaja kui süüteo ohvri kohta kogutud isikuandmeid kasutatakse muul viisil, nimelt samas menetluses tema suhtes uurimise algatamiseks, tuleb pidada isikuandmete ebaseaduslikuks töötlemiseks.
- 28 Bulgaaria Vabariigi prokuratuur on „pädev asutus“ direktiivi 2016/680 artikli 3 punkti 7 alapunkti a tähenduses ja „vastutav töötleja“ direktiivi 2016/680 artikli 3 punkti 8 tähenduses. Isiku kohta kohtueelses menetluses andmete kogumine kuulub direktiivi 2016/680 artikli 2 lõike 1 kohaldamisalasse ja andmed on „isikuandmed“ sama direktiivi artikli 3 punkti 1 tähenduses.
- 29 Samal ajal ei ole selge, kas olukorras, kus sama vastutav töötleja töötleb isikuandmeid, mida koguti kohtueelses menetluses isiku kui süüteo ohvri kohta, selleks, et alustada isiku suhtes uurimist, on tegemist isikuandmete töötlemisega muul eesmärgil kui see, milleks isikuandmeid algul koguti, kui võtta arvesse direktiivi põhjendust 31: „[...] kui see on asjakohane, tuleks sellises ulatuses nagu võimalik selgelt eristada selliste andmesubjektide eri kategooriate isikuandmeid nagu kahtlusosalused [ja] ohvrid [...]“.
- 30 Kuna direktiivi 2016/680 põhjenduses 29 ja artikli 4 lõikes 2 on tegemist isikuandmete töötlemisega muul selle direktiivi kohaldamisalasse kuuluval eesmärgil (artikli 1 lõige 1) kui see, milleks neid koguti, peab eelotsusetaotluse esitanud kohus sellega seoses vajalikuks küsida, kas artikli 1 lõikes 1 sisalduv loetelu – „süütegude tõkestami[ne], uurimi[ne], avastami[ne], nende eest vastutusele võtmi[ne]“ – on seotud üldise eesmärgi üksikute aspektidega või tuleb seda pidada erinevate eesmärkide loeteluks.

Teine eelotsuse küsimus

- 31 Kaebuse teise väitega märgib põhikohtuasja kaebaja, et Bulgaaria Vabariigi prokuratuur on „ebaseaduslikult töödeldnud“ tema isikuandmeid, mida koguti lisamiseks toimikutesse, mille prokuratuur oli tema kohta avanud, kuid kohtueelset menetlust algatamata sulgenud. Isikuandmeid kasutati tõenditena tsiviilkohtumenetluses, mille algatamise alus oli kahjuhüvitise nõue, mille oli kaebaja ZODOVi alusel esitanud Bulgaaria Vabariigi prokuratuuri vastu.
- 32 Sellega seoses hindab eelotsusetaotluse esitanud kohus esmalt seda, kas olukorras, kus vastutav töötleja on edastanud tsiviilkohtule teabe, et kaebaja kohta on avatud toimikud, mis on seejärel suletud, või edastanud tsiviilkohtule nende toimikute sisu, on tegemist määruse 2016/679 artikli 4 punktide 1 ja 2 kohase „isikuandmete töötlemisega“ sama määruse artikli 2 lõike 1 kohaldamisalal. Teiseks kontrollib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas isikuandmete edastamine põhikohtuasja asjaoludel on isikuandmete seaduslik töötlemine määruse 2016/679 artikli 6 lõike 1 punkti f tähenduses, arvestades seda, et prokuratuur on tsiviilkohtuasja pool ja tal on õigus kasutada kõiki menetluslikke kaitsevahendeid ja tõendeid.

- 33 Eelotsusetaotluse esitanud kohus esitab järgmised kaalutlused.
- 34 Direktiivi 2016/680 artikli 9 lõige 1 näeb ette, et kui isikuandmeid kogutakse kuritegevuse tõkestamise eesmärgil, kuid muudel eesmärkidel kui need, mis on sätestatud direktiivis, siis on kohaldatav määrus 2016/679.
- 35 Seoses määruse 2016/679 artikli 2 lõike 1 tingimusega, mille kohaselt on määrus kohaldatav isikuandmete töötlemisele, kui kõnealused isikuandmed kuuluvad andmete kogumisse, viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus kohtuotsusele Jehovan todistajad (C-25/17), milles Euroopa Kohus märgib, et „[s]eega on nõue, et kõik isikuandmed peavad olema „korrastatud teatavate [...] kriteeriumide põhjal“ suunatud üksnes sellele, et võimaldada konkreetse isikuga seotud andmeid hõlpsalt leida“, ja et ei saa teha järeldust, et kõnealused isikuandmed „peaksid sisalduma kartoteegis või spetsiifilistes loeteludes või mõnes muus süsteemis“.
- 36 Oma seadusjärgseid ülesandeid täites võib prokuratuur teostada uurimist, mis on menetlusväline tegevus vastavalt ettekirjutustele kohtukorralduse seaduse artikli 145 lõike 2 kohaldamise kohta (Ukazanieto otnosno prilaganeto na chlen 145, alineya 2 ot Zakona za sadebnata vlast). Isikuandmeid, mis sisalduvad prokuratuuri toimikutes, kogutakse kuritegevuse tõkestamise eesmärkidel ja toimikud arhiveeritakse, kui kohtueelset menetlust ei algatata.
- 37 Arvestades eespool esitatud kaalutlusi ja määruse 2016/679 artiklit 10, kuuluvad isikuandmed olenemata sellest, mil viisil on need korrastatud, määruse artikli 2 lõike 1 kohaldamisalasse, kui need on kogutud lisamiseks prokuratuuri toimikusse, mis on avatud selle isiku kohta esitatud süüteoalusel. Peale selle säilitatakse prokuratuuri toimikusse lisamiseks kogutud andmed Bulgaaria Vabariigi prokuratuuri elektroonilises andmepangas, mis võimaldab andmesubjekti identifitseerida.
- 38 Arvestades Euroopa Kohtu pädevust tõlgendada liidu õigust, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas tegemist on „isikuandmete töötlemisega“ määruse 2016/679 artikli 4 punktide 1 ja 2 tähenduses, mis on hõlmatud sama määruse artikli 2 lõikega 1, kui vastutav töötleja teatab tsiviilkohtule, et prokuratuur on kaebaja kohta avanud toimikud ja need seejärel sulgenud, või edastanud tsiviilkohtule toimikute sisu.
- 39 Tsiviilkohtumenetluses viitamine sellele, et prokuratuur on avanud põhikohtuasja kaebaja kohta toimiku, toimub muul eesmärgil kui see, milleks andmeid koguti. See tekitab kõnealuste andmete „seadusliku töötlemise“ küsimuse määruse 2016/679 artikli 6 lõike 1 punkti f tähenduses.
- 40 Bulgaaria Vabariigi prokuratuur edastas teabe, et prokuratuur on avanud kaebaja kohta toimiku, selleks, et tal oleks võimalik kasutada talle esitatud nõude vastu kaitseargumente. Tsiviilkohtumenetluse poolena on tal õigus kõikidele menetluslikele kaitsevahenditele ja tõenditele, ja taotlus kasutada prokuratuuri toimikuid tsiviilkohtumenetluses tõenditena on riigisisese tsiviilkohtumenetluse seadustiku kohaselt vastuvõetav.

- 41 ZZLD artikkel 45 sätestab, et isikuandmete töötlemine andmeid algul kogunud vastutava töötleja või muu vastutava töötleja poolt muul kuritegevuse tõkestamise eesmärgil kui see, milleks isikuandmeid algul koguti, on lubatud juhul, kui vastutav töötleja on liidu õiguse või Bulgaaria Vabariigi õigusnormide alusel volitatud töötlemas selliseid isikuandmeid sellisel eesmärgil ja isikuandmete töötlemine sellel muul eesmärgil on liidu õiguse või Bulgaaria Vabariigi õigusnormide kohaselt vajalik ja proportsionaalne.
- 42 Nagu on märgitud määruse 2016/679 põhjenduses 50, peaks isikuandmete töötlemine muudel eesmärkidel kui need, milleks isikuandmed algul koguti, olema siiski lubatud üksnes juhul, kui töötlemine on kooskõlas eesmärkidega, mille jaoks isikuandmeid algul koguti. Eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtub sellest, et ilmselgelt ei ole tegemist artikli 6 lõike 1 punktides c, d ja e märgitud juhtudega.
- 43 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et määruse 2016/679 artikli 10 kohaldamisala tuleb kindlaks määrata kooskõlas sama määruse põhjendusega 4, arvestades põhiõiguste ühiskondlikku funktsiooni. Sellega seoses märgib ta, et Euroopa Inimõiguste Kohtu hinnangul kuulub politseiraportis sisalduv teave tegude kohta, mille eest isikut süüdi ei mõistatud, EIÕK artikli 8 kohaldamisalasse, kui see teave esitatakse kohtus mõnes muus kriminaalmenetluses (Euroopa Inimõiguste Kohtu 18. novembri 2008. aasta otsus *Cemalettin Canli vs. Türgi*, nr 22427/04, § 33 ja §-d 42–43), ja et sellega, et isiku kohta säilitatakse politsei andmepangas teavet koos andmetega süüdimõistetute, süüdistatavate ja ohvrite kohta, mis lubab isikuid identifitseerida, on riivatud õigust eraelule (Euroopa Inimõiguste Kohtu 18. septembri 2014. aasta otsus *Brunet vs. Prantsusmaa*, punkt 21010/10, §-d 42–45). Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib ka seda, et isiku kohta kohtueelses kriminaalmenetluses kogutud telefonisalvestusi on hiljem distsiplinaarmenetluses kasutatud ebaseaduslikult, kui on tehtud otsus jätta kriminaalmenetlus algatamata (Euroopa Inimõiguste Kohtu 7. juuni 2016. aasta otsus *Karabeyoglu vs. Türgi*, nr 30083/10, §-d 117–121).
- 44 Kuna eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates on tegemist küsimusega, kas andmekaitse on kooskõlas vastutava töötleja kui kohtumenetluse poole õigustega, otsustab kohus esitada Euroopa Kohtule ELTL artikli 267 alusel eelotsusetaotluse.